

Svjetlan Hudec u
Željezničarskom kanalu
u Veternici 1978.
Autor: Branko Jalžić

INTERVJU

Svjetlan Hudec - Lima

Valerija Butorac i Josip Dadić

Lima, s obzirom na to da u tvojoj biografiji stoji kako si se počeo baviti speleologijom sa 14 godina, možeš li nam ukratko objasniti kako je došlo do toga?

U Željezničaru je tada bila pionirska sekcija koju je vodila gospođa Bubanj, inače nastavnica u mojoj osnovnoj školi, i kod nje sam išao na cjelodnevni izlet. U sklopu sekcije organizirali su predavanja i izlete primjerice na Glavici, tj. na ulazu u Veternicu. Bilo je to u sedmom razredu osnovne škole. Predavanja su bila o alpinizmu i o speleologiji. Kada sam mami izrazio želju za alpinizmom, ona je to, jasno, zabranila zbog iskustva smrtnog slučaja njenog poznanika (ima ploču na Kleku), no speleologiju je prihvatila („samo da nije alpinizam u pitanju“), iako nije znala što je točno speleologija. Tako sam se počeo baviti speleologijom, iako mi je prva želja bila alpinizam. Živio sam na Vrbiku, a dosta ekipe u kvartu se bavilo alpinizmom i speleologijom. Bio sam najmlađi među njima. Četvrtkom sam počeo dolaziti na sastanke SOŽ-a. Sjećam se da smo zadnji dan škole imali izlet na izvor Cetine s ekipom: Bančo, Juraj Posarić, Duda, Coki, Daba i njegov bratić Max, Krešo Guszak, Štefica, Boris Krstinić i Linda. Bila je to uistinu odlična ekipa.

Prvi put me moj otac odveo do željezničke stanice na izlet na Cetinu i vidio ekipu, nije me poslije nikad više pitao s kim idem i kamo idem. Bio sam u sigurnim rukama, a i ekipa me smatrala ravnopravnim članom.

Kako si zaradio nadimak Lima?

Bio sam najmanji i najmlađi i budući da sam se kroz raznorazne rupice provlačio razmjerno lako, nakon dvije godine su me prozvali Lima. Borisa Lepana su prozvali Deda jer je bio jako star, a imao je tada oko 25 godina.

Kakve su bile prve godine u speleologiji?

Vrlo brzo nakon početnih izleta i istraživanja dogodila se „stvaralačka pauza“ koja je trajala dvije godine, a kad sam se ponovno vratio nisam više imao dovoljno samopouzdanja niti sigurnosti pa sam ponovno prošao cijelu speleološku školu. Dakle, dva sam puta završio speleološku školu u Velebitu.

Osim špiljarenja tu kod nas, jesi li možda sudjelovao u speleološkim ekspedicijama i izvan naših prostora?

Kao student sam 1982. vodio prvu hrvatsku ekspediciju Planinarskog saveza Hrvatske u duboke jame Francuske. Bila je to prva jama koja je istražena dublje od 1000 metara, jama Gouffre Berger, što sigurno spada u značajnije akcije koje sam imao u bavljenju speleologijom. Naime, tada se ulazak u tu jamu svrstavao uz bok pothvatima uspona na Himalaju, a tada je bilo tek 12 jama dubljih od 1000 metara u svijetu. Pripreme su trajale godinu dana. Bili smo u i Poljskoj 1981. na ekspediciji u jami dubokoj 750 m Jaskinia Śnieżna - Jaskinia nad Kotlinami, gdje smo stekli vrlo vrijedno iskustvo u organiziranju ekspedicije. U ekspediciji u Poljskoj 1982. sudjelovalo je 9 ljudi. Još jedna ekspedicija bila je 1986. u Španjolskoj, na masivu Picos de Europa. Tada takvih jama nije bilo kod nas i to je za nas bilo iznimno iskustvo.

Što ste sve postigli sa speleologijom?

Godine 1988. i 1989. SOŽ je radio za HEP na projektima koje sam ja vodio. Radilo se o dvije hidroelektrane, na rijekama Korani i Dobri čije smo kanjone rekognoscirali. Radili smo isključivo speleološki posao, svojevrсно rekognosciranje i regionalno preliminarno istraživanje. Na rijeci Dobri smo istražili tridesetak objekata, a na rijeci Korani stotinjak. U tom poslu sudjelovali su i članovi SOV-a te Karlovčani, koji su nam otvorili svoje arhive i dali nam građu na korištenje. U to vrijeme je među speleološkim udrugama vladalo zajedništvo pa su se i akcije i rezultati dijelili. Taj projekt bio je prekretnica jer smo i kao Odsjek i kao pojedinci uspjeli speleološkom djelatnošću zaraditi novac te kupiti opremu, i skupnu i osobnu. Ja sam osobno priskrbio sebi kompletnu ronilačku opremu.

Što se zbivalo sa speleologijom u ratnim godinama?

Važnost speleološke aktivnosti te speleologa došla je do izražaja u ratnim godinama kada su speleolozi sačinjavali važan dio Planinske satnije Velebit. Unatoč alpinističkim znanjima i sposobnostima ostalih članova Planinske satnije, speleolozi su se ipak iskazali kao vrsni poznavaoči Velebita te su bili najotporniji na teške zimske uvjete.

Možeš li nam ukratko opisati kako je teklo istraživanje Lukine jame?

U ratno vrijeme 1992. i 1993. godine, kada je fronta bila u Perušiću, ekipa Slovaka (dva bračna para) istraživali su Velebit. Bili su svjesni ratnih prilika, no unatoč okolnostima oni su se šetali po Hajdučkim i Rožanskim kukovima sa speleološkom opremom, s 200 metara užeta i ulazili u jame. Spustili su se na Hajdučkim kukovima u jamu koju su nazvali Manual 2 jer je bilo puno „manualnog posla“. Manual 2 su istražili do 180 m, te napravili skicu. Nakon toga su sreli Damira Horvata - Surlu kojem su prenijeli sve o svojim rezultatima te mu objasnili gdje je jama. Surla je došao u Željezničar i prenio vijest o jami od 200 m dubine koja ide dalje. Te jeseni (1992. godine) bila je planirana akcija, no zbog nekih organizacijskih problema sve se oduljilo, a i pao je snijeg pa smo sve morali odgoditi za sljedeće ljeto, kada je u Lomskoj dolubi održan logor. Mlađa ekipa je ulazila prva. Naišla je na led koji nije znala svladati te je izašla i raspremila jamu. Neven Bočić i Branko Šavor iz Karlovca, i ja s njima, ipak smo prošli led, spustili se na oko 250 m i ostali bez užeta. Istovremeno je na logoru ukupno bilo oko 800 m raznih užeta, a

Lukina jama 1994. godine
Autor: Vlado Božić

*Na željezničkoj
stanici Oštarije 2000.
Autor: Vlado Božić*

najdublja jama u Hrvatskoj bila je tada Stara škola na Biokovu od 576 m. Ušli smo ponovo drugi dan Branko Šavor, Gordana Petrović i ja, spustili smo se na 400-tinjak metara i stali na pola vertikale, zbog nedostatka užeta te izašli iz jame. Nakon toga na logor dolazi svježa ekipa iz Zagreba, koja se spustila do skoro 700 m te opet stala zbog nedostatka užeta. Skupili smo sva užeta na logoru i krenuli dolje. Zoran Gregurić, Jasna Zmaić i ja našli smo na 750 m mjesto za bivak, a ja sam se spustio na 850 m i opet ostao bez užeta. Nakon toga je opet ostala jedna neistražena vertikala. Raspoloženje na logoru bilo je neopisivo. U Francusku smo išli kako bismo istraživali duboku jamu, a sada smo je imali doma.

Možeš li usporediti stanje speleologije danas i prije?

Nakon desetak godina vratio sam se speleologiji i ponovno počeo učiti. Speleologija je ipak u međuvremenu tehnički izrazito napredovala, ali i sama filozofija poučavanja novih članova.

Ima li razlike u karakteru i načinu razmišljanja speleologa prije i danas?

Smatram da nema velikih razlika u karakternim osobinama i načinu razmišljanja speleologa

nekada i danas. Zapravo je stvar razlike u generacijama koje se dogode u određenom trenutku.

Kakvo je danas stanje u speleologiji s naglaskom na odnose odsjeka, ali i zakonodavstvo?

Postoji generalno problem s organizacijom speleologije u Hrvatskoj. Priča o katastru traje gotovo 50 godina. Katastar nije tehničko pitanje, nego u odnosima između klubova, ali i ljudi među koje su se još upleli novac i institucije. Međutim, trenutno je stanje bolje zato što postoji nekadašnji DZZP, današnji HAOP, kao akter zainteresiran za prikupljanje speleoloških podataka.

Kakva je perspektiva istraživanja?

Što se tiče perspektive istraživanja, ona postoji. Neistraženih objekata ima na pretek u Hrvatskoj, ali uz sposobne i spremne speleologe potrebno je i dosta sreće da se objekti pronađu.

Osim speleologije, ipak si se bavio i alpinizmom, speleoronjenjem te nekim drugim sportovima. Kakva su ti tu iskustva?

Bavio sam se intenzivno i ozbiljno ragbijem te sam čak kao junior igrao za juniorsku reprezentaciju Juge i seniorsku ekipu prvaka Jugoslavije, Ragbi

kluba Zagreb. Nakon ozljede koljena konačno sam se usmjerio samo u speleologiju.

Istodobno kad sam se počeo baviti penjanjem organizirana je ekspedicija na Everest na koju sam se prijavio (kao speleolog) pa sam se počeo penjati s partnerom Darkom Dularom - Bradom. Penjali smo se po teškim smjerovima u Alpama kako bismo konkurirali za ekipu. No, to je za mene nažalost loše završilo. Kad smo penjali po zimi Brenva Ridge (TD) – Talijanska strana Mont Blanca, morali smo prisilno bivakirati na preko četiri tisuće metara bez bivačke opreme. Iskopali smo rupu u snijegu jer nismo mogli izaći iz stijene zbog lošeg vremena te zbog odlamanja dijela ledenjaka, a na kraju smo morali i promijeniti smjer te ispenjati direktno pod vrh Mont Blanca. Imao sam plastične cipele koje su mi bile preuske, a rezultat svega je bilo smrzavanje, zbog čega sam po povratku u Zagrebu završio u Traumatološkoj bolnici, gdje su mi odstranili dio prsta na nozi. Kad sam se počeo oporavljati dogodila se i ozljeda Ahilove tetive, tako da je uspon na Everest za mene završio i prije početka. No, barem sam iskoristio vrijeme i dovršavao sam svoje obveze na fakultetu. Za vrijeme oporavljanja od ozljeda zadobivenih na Mont Blancu trenirao sam trčeći po stubištu u neboderu u kojem sam stanovao i nakon toga pokušao istrčati i prvi

Zagrebački maraton. Unatoč dobroj formi, nisam istrčao do kraja. To je bio početak bavljenja maratonom, triatlonom itd. Poslije sam istrčao desetak maratona i Ultra maraton Zagreb-Čazma 62 km. Onda sam počeo i roniti, najviše na Gojaku. Tečaj sam odradio u skupini s još 6 špiljara kod Mladena Kuhte na vikendici u Selinama, a Anđelko Novosel bio nam je instruktor.

I za kraj, možeš li poslati poruku speleolozima, ali i budućim generacijama?

Moraš biti spreman i moraš imati sreće. Mi smo desetljećima obilazili Velebit i čekali kad će se dogoditi ono što tražimo. Znači, treba biti pripravan u svakom trenutku.

Svjetlan Hudec - Lima

Rođen je u Sarajevu 29. listopada 1958., a učlanio se u SO-a HPD "Željezničar" 1972. godine kao 14-godišnjak, a već je iduće godine bio statističar Odsjeka. Godine 1980. je s 22 godine prvi puta postao pročelnik, tu funkciju ponovo je obnašao 1993., a sljedeće dvije godine bio je tajnik zajedno sa Sanjinom Bolonićem. Dugogodišnji je član Gorskog službe spašavanja (značka br. 308), a u Lukinu jamu ulazio je 11 puta.

*Svjetlan Hudec na Speleo trekingu u Grabovači 23. srpnja 2016.
Autor: Vlado Božić*